

Список використаної літератури

1. Словник іншомовних слів / С. Мороз, Л. Шкарапута.– К. : Наукова думка, 2000. – 662 с.
2. Knight J. Internationalization Remodeled: Rationales, Strategies and Approaches / J. Knight // Journal for Studies in International Education. – 2004. – Vol. 8 (1). P. 5-31.
3. Білокопитов В. Основні аспекти міжнародного виміру процесу забезпечення якості вищої освіти / В. Білокопитов // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2016. – № 4 (58) – С.27 – 33.
4. Сбруєва А. Інтернаціоналізація вищої освіти: сутність поняття та системні зміни парадигми / А. Сбруєва // Педагогічні науки. – Суми: СумДПУ, 2001. – С.157 – 167.
5. Сбруєва А. Інтернаціоналізація вищої освіти: пріоритети комплексної стратегії Європейського Союзу / А. Сбруєва // Вища освіта України. – 2013. – С.89 – 95.
6. Дебич М. Інтернаціоналізація вищої освіти: культурно-гуманітарний вимір./ М.Дебич // ова парадигма. – Вип. 127. – С.215 – 218.
7. Національний освітній глосарій: вища освіта / 2 -е вид., перероб. і доп. / авт.-уклад. : В. М. Захарченко, С. А. Калашнікова, В. І. Луговий, А. В. Ставицький, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова / За ред. В. Г. Кременя. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014. – 100 с.
8. Інтернаціоналізація вищої освіти. Офіційний сайт Київського національного університету і Т. Шевченка [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.univ.kiev.ua/news/7990>. – Заголовок з екрану.

E. Manyakina

THE THEORETICAL FRAMEWORK OF INTERNATIONALIZATION OF HIGHER EDUCATION

Considers the concept of «internationalization of higher education». Reflected views on the nature of internationalization of higher education foreign and domestic scholars and practitioners.

Keywords: internationalization, higher education, the world educational space.

УДК 378.1.014.24(043)

Мойсеєнко Р.М.

ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ОСНОВА ЄДИНОГО СВІТОВОГО ПРОСТОРУ

У тезах розглядаються питання інтернаціоналізації вищої освіти як основи єдиного світового простору. Проаналізовано поняття «інтернаціоналізація», принципи, напрямки та її основні компоненти, зовнішня та внутрішня інтернаціоналізація.

Ключові слова: інтернаціоналізація, світовий простір, принципи, напрямки інтернаціоналізації, вища школа.

У сучасному світі змінюється роль освіти як фактору, що впливає на всі сфери життєдіяльності особистості. Формування єдиного освітнього простору дозволяє студентам здобувати освіту у різних країнах світу, що сприяє розширенню інтернаціональних зв'язків, стрімкому зростанню міжнародних контактів, налагодженню діалогу та співпраці між університетами.

В умовах формування єдиного освітнього простору все більшої актуальності набуває проблема інтернаціоналізації вищої освіти, яка спрямована на посилення світової взаємозалежності у сфері освіти, а вища школа є одним з головних інструментів розвитку подібної взаємозалежності.

Інтернаціоналізація пов'язана і зорієнтована на Болонські перетворення. Багато аспектів Болонського процесу є продовженням розвитку інтернаціональних зв'язків між

університетами, що підписали цю угоду. Поняття інтернаціоналізації у сфері вищої освіти у міжнародній практиці включає наступні компоненти: індивідуальну мобільність студентів і професорсько-викладацького складу в освітніх цілях, мобільність освітніх програм, інтеграцію в навчальні програми міжнародного виміру та освітніх стандартів, інституціональне партнерство.

Аналізуючи зміст поняття «інтернаціоналізація вищої освіти», з'ясовується, що це процес інтеграції міжнародних, міжкультурних елементів в освіті. Інтернаціоналізація вищої освіти повинна відповідати цілям і змісту Європейського простору вищої освіти та документам Болонського процесу, що передбачають три напрямки його формування: 1) співробітництво між університетами 2) міжнародне співробітництво 3) наднаціональний процес. Двобічність цього процесу проявляється у спрямованості на: інтеграцію міжнародної складової в національні наукові дослідження, громадську діяльність, освітні послуги (що характеризує його соціально-культурну сутність) та на експорт освітніх послуг і досягнення національної науки [6].

Інтернаціоналізація вищої освіти, як спільна взаємодія прогресивних країн, є потужним ресурсом щодо усунення національних розбіжностей систем вищої освіти. Завдяки чому «формується новий світовий порядок, який домінуватиме у XXI столітті» та буде визначається сутність інтернаціоналізації як «початковий період руху капіталів і товарів, людей та ідей, що заклав основи цілісності світового простору [1].

Влучне визначення поняття інтернаціоналізація надає Ян Олоф Нільсон, розглядаючи його як «процес досягнення певним продуктом, у даному випадку – вищою освітою, рівня міжнародного, міжкультурного та глобального масштабу, що включає в себе й освітні цілі та функції. Відповідно, міжнародне співробітництво ґрунтується на декількох принципах: соціокультурному, що має на меті поглибитизнання про інші культури, сприяти міжнаціональному розумінню; політичному, тобто сприяти формуванню майбутніх політичних та налагодженню економічних зв'язків, економічному – домогтися конкурентоспроможності випускників на глобальному ринку праці; академічному –розширити міжнаціональний масштаб наукових досліджень, академічні горизонт, залучити до навчання кращих студентів»[2].

О.В.Нітенко зазначає, що інтернаціоналізація освіти може класифікуватися як зовнішня, що включає міжнародну академічну мобільність, та внутрішня, що передбачає впровадження світових стандартів, інтернаціоналізацію навчальних курсів, зростання значущості володіння іноземними мовами, міжкультурних програм [3]. Особливо важливими не тільки науково-освітнього, а й особистісного розвитку студентської молоді є участь у міжкультурних програмах, розвиток навичок адаптуватися до культурних особливостей академічного середовища, розвиток навичок міжкультурного спілкування,

Інтернаціоналізація цілей вищої освіти характеризується багатогранністю, що свідчить про масштабність її впливу на соціальні процеси у всьому світі. Характер цього впливу має економічні, політичні, культурні та педагогічні підвалини. Мінливість часу призводить до перегляду факторів інтернаціоналізації освіти. Як свідчить досвід вищої школи, початку вони були пов'язані із завданнями зміцнення культурного взаєморозуміння між державами і завдяки цьому посилення політичного впливу. Сьогодні все більше простежується відсутність належного балансу між економічними і культурно-освітніми цілями. Економічні цілі використовуються і якості ключового двигуна. Відбувається зростання міжнародної торгівлі послугами, у тому числі й освітніми, коли знання розглядаються як одне з головних джерел багатства. Тому виникає об'єктивна потреба посилити інтернаціональну складову програм освіти. Інтернаціоналізація розширює можливості випускників вищих навчальних закладів для працевлаштування у різні сектори міжнародного ринку праці.

У дослідженнях останніх років вивчається феномен інтернаціоналізації у різних напрямках: це орієнтація на міжнародне співробітництво, вдосконалення освіти за рахунок міжнародного досвіду, формування у випускників якостей і знань, які необхідні за межами своєї країни. Економічні пріоритети підпорядковують політичні та соціокультурні цілі інтернаціоналізації вищої освіти і багато у чому визначають стратегію розвитку держав. Більшість вчених зазначають, що це стратегічний напрямок зміцнення економічної

конкуреноспроможності країн на світовому ринку [1-5].

З новою силою зростає проблема налагодження міжкультурного діалогу між університетами. Культурний вимір залежить від зростання потоку культурних зразків, збільшення інформації про культурні події у всьому світі та проявляється у зміні освітньої політики, методів освіти та самої культури університетів. Але культурний вимір важливий тому, що сучасні глобальні суспільства характеризуються мультикультурними і міжкультурними рисами, які накладають нові зобов'язання на процеси освітньої політики на управління університетів в умовах конкурентної боротьби на ринку освітніх послуг [4].

Як зазначає Налетова І.В., навіть і умовах, коли університет надає студентам освітні послуги, він залишається соціокультурним утворенням, важливою частиною культури і соціуму [4]. Культурні фактори обумовлені прагненнями популяризації національної культури та залучення до вивчення культури народів світу.

Інтернаціоналізація дозволяє передбачити майбутнє та перспективи вищої освіти як у країні, так і світі в цілому. Для української вищої школи це можливість та механізми не тільки для підвищення якості освіти, а й залучення до міжнародних процесів. Так, І.Совсун, підкреслюючи важливість процесу інтернаціоналізації української вищої школи, називає її переваги, які поділяються на три аспекти. Перший – це формування зрозумілої для міжнародної спільноти системи вищої освіти, що досягатиметься шляхом інтеграції з європейським простором вищої освіти і дослідницьким простором. Другий аспект – забезпечення конкурентоздатності українських ВНЗ. Третій – це посилення потенціалу ВНЗ, підготовка їх до активної участі у міжнародних проектах. При цьому процес інтернаціоналізації не має стати самоціллю для ВНЗ. Радше це засіб для підвищення рівня якості освіти, елемент побудови репутації освітніх закладів та їх осучаснення [5].

Таким чином, модернізація у сфері вищої освіти і її інтернаціоналізація розвиваються згідно новим завданням, які ставить світове товариство, розширюючи сферу свого застосування в галузі професійної освіти задля формування єдиного світового простору.

Список використаних джерел

1. Хомерікі О.А. Інтернаціоналізація і інтеграція, як напрямки глобалізації освіти: процеси синтезу і диференціації /О.А.Хомерікі // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. - 2012. - Вип. 16. - С. 76-84. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apspp_2012_16_12
2. Нільсон Я.О. Інтернаціоналізація вищої освіти. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.univ.kiev.ua/news/7990>
3. Нітенко О.В. Інтернаціоналізація вищої освіти як фактор розвитку університету. - [Електронний ресурс]. - <http://oaji.net/articles/2016/2923-1456733701.pdf>
4. Налетова И.В. Социология образования/ И.В.Налетова. – Тамбов:ТГУ, 2002. – 154с.
5. Совсун І. Інтернаціоналізація повинна стати складовою вищої освіти. – [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://mon.gov.ua/usi-ovivni/novini/2015/09/16/internacjonalizacziya-ukrayinskoyi-vishhoji-osviti/>
6. Lisbon Declaration – Europe's Universities beyond 2010 Diversity with a Common Purpose [Electronic resource]. – URL: <http://www.eua.be/activities-services/publications/eua-policy-positions/asps>

R. Moiseienko

INTERNATIONALIZATION OF HIGHER EDUCATION AS THE BASIS OF COMMON WORLD SPACE

The article deals with the questions of internationalization of higher education as the basis for common world space. It analyzes the concept of "internationalization", the principles, directions and its main components, external and internal internationalization.

Keywords: internationalization, world space, principles, directions of internationalization of higher education.

Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Інститут вищої освіти НАПН України
Маріупольський державний університет

Міжнародна науково-практична конференція

«Інтернаціоналізація як фактор конкурентоспроможності
сучасного університету»

25-26 травня 2017 року

Збірник матеріалів конференції

Україна – Маріуполь – МДУ

ББК 94.3
УДК 061.3(063)

Інтернаціоналізація як фактор конкурентоспроможності сучасного університету: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (25-26 травня 2017 року). – Маріуполь, 2017, 372 с.

Редакційна колегія:

Головний редактор : доктор політичних наук, професор, член-кореспондент Національної академії педагогічних наук України, Почесний Генеральний консул Республіки Кіпр у Маріуполі **К.В. Балабанов**

Заступник головного редактора: доктор економічних наук, професор **О.В. Булатова**

Члени редколегії: доктор філологічних наук, професор **С.В. Безчотнікова**; кандидат філологічних наук, доцент **В.О. Дворянкін**; кандидат педагогічних наук, доцент **Л.В. Задорожна-Княгницька**; кандидат педагогічних наук, доцент **Ю.М. Кажан**; кандидат педагогічних наук, професор **Ю.М. Косенко**; доктор історичних наук, професор **В.Ф. Лисак**; кандидат економічних наук, доцент **Х.С. Мітюшкіна**; кандидат філологічних наук, доцент **О.А. Новицька**; доктор філологічних наук, професор **О.Г. Павленко**; кандидат історичних наук, доцент **І.О. Петрова**; кандидат педагогічних наук, доцент **О.Б. Проценко**; доктор економічних наук, професор **Р.О. Толпежніков**; кандидат політичних наук, професор **М.В. Трофименко**; кандидат філологічних наук, професор **С.В. Шепітько**

**Рекомендовано до друку та поширення мережею Інтернет науковою радою
Маріупольського державного університету
(протокол №2 від 11.05.2017)**

Збірник містить тези учасників Міжнародної науково-практичної конференції, які висвітлюють питання щодо конкурентоспроможності сучасного університету в умовах глобалізації; інтернаціоналізації вищої освіти; академічної мобільності як чинника інтеграції України у міжнародний освітній простір; розвитку лідерського потенціалу університетів в умовах інтернаціоналізації; забезпечення якості вищої освіти.

Коробка В.М., Коробка Ю.В. ДОСВІД ВИВЧЕННЯ ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАДАЗОВ'Я ІНОЗЕМНИМИ СТУДЕНТАМИ-ІСТОРИКАМИ В МДУ.....	123
Кригіна О.В. ВЕБ-САЙТИ АРХІВНИХ УСТАНОВ ЯК ДЖЕРЕЛО ІНФОРМАЦІЇ.....	126
Кудлай В.О. СИСТЕМА КЕРУВАННЯ ЯКІСТЮ В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ	129
Лазаренко М.П. ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ТА ІНФОРМАТИЗАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ	131
Лисак В.Ф. ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК СКЛАДОВА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ	133
Манякіна О.С. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	135
Мойсеєнко Р.М. ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ОСНОВА ЄДИНОГО СВІТОВОГО ПРОСТОРУ	137
Нікольченко Ю.М. ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ЯК ЧИННИК СПІВДРУЖНОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ І КУЛЬТУРИ	140
Новікова С.В. ПРОЕКТ «THE BLACK SEA AND ITS PORT-CITIES, 1774-1914. DEVELOPMENT, CONVERGENCE AND LINKAGES WITH THE GLOBAL ECONOMY» ЯК ПРИКЛАД МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА У ГАЛУЗІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ІСТОРІЇ ТА УРБАНІСТИКИ	143
Орехова С.Є., Герасимова О.В. ДИСТАНЦІЙНА ФОРМА НАВЧАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВІРТУАЛЬНОЇ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ	145
Пахоменко С.П. УНІВЕРСИТЕТИ ЦЕНТРАЛЬНО-СХІДНОЇ ЄВРОПИ ЯК МАЙДАНЧИКИ ДЛЯ НАУКОВОГО ОБГОВОРЕННЯ «УКРАЇНСЬКОЇ КРИЗИ».....	148
Петриченко Н.С. ПЛЮРИЛІНГВАЛЬНА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ	150
Петрова І.О. ОСНОВНІ АСПЕКТИ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	152
Пономарьова І.С. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ЄВРОПЕЙСЬКИХ УНІВЕРСИТЕТАХ (НА ПРИКЛАДІ ГРЕЦЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ)	153
Романцов В.М. ВПРОВАДЖЕННЯ МОДЕРНИХ МЕТОДОЛОГІЧНИХ РОЗРОБОК У ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ-ІСТОРИКІВ В КОНТЕКСТІ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	156
Романцова Н.І. КОНЦЕПЦІЯ ГРУШЕВСЬКОЗНАВСТВА ВЧЕНИХ ДІАСПОРИ У РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ІСТОРІОГРАФІЇ ТА ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ ІСТОРИКІВ У МАРІУПОЛЬСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ.....	158
Рябінін Є.В. ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ (НА ПРИКЛАДІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ» В МДУ).....	160
Рябуха Ю.В. ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ОСВІТИ ЯК ЕЛЕМЕНТ МІЖНАРОДНОЇ ПОЛІТИКИ	162
Сальникова Н.В. НОВЫЕ ФОРМЫ ОБУЧЕНИЯ В СИСТЕМЕ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ	163
Светлакова М.А. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ НАЦІОНАЛЬНИХ СТРАТЕГІЙ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ	165
Сивак О.А. ФАКТОРИ РОЗВИТКУ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ.....	166
Слющинський Б.В. ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ЯК ВИРАЗНИК ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ	169
Тарасов С.В. НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКИЕ КОНФЕРЕНЦИИ В МАРИУПОЛЬСКОМ ГОСУДАРСТВЕННОМ УНИВЕРСИТЕТЕ: ОПЫТ МЕЖДУНАРОДНОГО СОТРУДНИЧЕСТВА	171
Трима К.А. МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ МАРІУПОЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЯК ПРИКЛАД ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОГО ВНЗ.....	173